

Veszprém zöldfelületi stratégiája

Készítette: Haluza János

2011. április 14.

1. Alapelvek

Veszprém város jelenleg nem rendelkezik egységes zöldfelületi stratégiával. A rendelkezésre álló rész stratégiák feldolgozásával és további vizsgálatok elvégzésével célunk egy egységes, középtávú jövőkép, stratégia és az erre épülő akciótervek felvázolása, amely a jelenlegi helyzet elemzésére és feltárására alapul, és összhangban van az itt élő közösség jelenlegi és jövőbeni igényeivel.

A zöldterületi stratégia kiindulási alapja az aktuális helyzetkép és a meglévő szabályozás ismertetése; a hiányosságok feltárása; küldetés és jövőkép megfogalmazása; stratégiai akciók megfogalmazása; az eredménymutatók és a monitoring tényezőinek rögzítése a visszacsatolás érdekében.

A jelenlegi stratégiai munkaanyag társadalmasítását és azt követő véglegesítését követően, annak 4 évenkénti felülvizsgálata szükséges.

2. Kiindulás

A zöldfelületek a városok nélkülözhetetlen elemei, a városi élettér szövetének biológiailag aktív területei, amelyek kiemelt szerepet játszanak a települések ökológiai egyensúlyának fenntartásában. Különböző történelmi korok városi településeiben a zöldterületek – mint az urbánus, sűrűn beépített területeknek természet közeli állapotot hordozó elemei – nem csak a városkörnyéki, vidéki területekhez való ökológiai kötődést testesítik meg, hanem a városkép, a város esztétikájának alapvető meghatározói.

A városi zöldfelületek jelenlétének különösen nagy szerepe van a városi életminőség esetében. Különösen így van ez Veszprém esetében, amely XIX-ik századi, 19.000 lakosú kisvárosból néhány évtized alatt 70.000-et meghaladó, nagyvárosias megyeszékhellyé fejlődött, majd a rendszerváltást követő társadalmi mozgások révén 60.000 fő körül stabilizálódott a lélekszáma.

Az elmúlt évszázad során egyre egészségtelenebbé vált a városi környezet, egyre inkább kiszorultak a településszerkezetből a zöldterületek. Ezt a folyamatot Veszprémben is megfigyelhetjük: közlekedési, intézményi, ipari ill. lakóterület céljára az utóbbi évtizedekben jelentős zöldfelületeket használtak fel.

Napjainkban világszerte megfigyelhető a városi környezetbe beágyazott zöld szigetek, zöldterületek, valamint lakó-, irodai vagy új ipari funkciók számára parkosított területek felértékelődési folyamata. A településfejlesztés alapvető feladata, hogy megnyugtató választ adjon az ezen a téren is egyre aktívabb lakossági és civil kezdeményezésekre.

A zöldfelületek funkciói és hatásai

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Egészségesebb életkörülményeket nyújt ➤ Kulcs szerepe van a rekreáció terén ➤ A városi életminőséget javítja (lakás, munka, szabadidő számára) ➤ Közösségi kapcsolatok színtere, találkozási hely (pl.: kulturális események) ➤ Környezettudatosság 	Társadalmi funkció és hatás	<ul style="list-style-type: none"> ➤ a környezeti erőforrások védelmét támogatja ➤ javítja a biodiverzitást, fajgazdagságot ➤ javítja a városi klímát, levegőtisztaság, zaj- és rezgésvédelem, lefolyás, stb. 	Ökológiai funkció és környezeti hatás
<ul style="list-style-type: none"> ➤ fontos faktor a telephelyválasztásban ➤ Erősíti a helyi gazdaságot ➤ Ösztönzi a turizmust és a befektetéseket ➤ Közvetlenül és közvetve javítja a foglalkoztatást (fenntartás, menedzsment) 	Gazdasági hatás	<ul style="list-style-type: none"> ➤ meghatározza a városszerkezetet ➤ Meghatározza a város karakterét, városképet ➤ Hozzájárul a város esztétikai, történelmi és kulturális identitásához ➤ Javítja az épített környezet természeti egyensúlyát ➤ A hálózata révén bekapcsolja a várost az őt körbeölelő természeti környezetbe 	Tervezés és fejlesztés aspektusai

URGE Team (2004) nyomán

A közvélemény egyre nagyobb figyelmet fordít a zöldterületekre, a politika számos jogszabály elfogadásával segíti elő a települési környezet védelmét. A társadalomban tudatosulni látszik az a felismerés, miszerint a városi zöldterületek megóvására egészségügyi, higiéniai, környezetvédelmi (levegő-tisztasági) és általános, közjóléti okok miatt egyaránt szükség van.

A települési környezet minősége szempontjából alapvető a zöldfelületek mennyisége és minősége. A zöldterületek megóvását, fejlesztését, külső megjelenését és a zöldterületi menedzsmentet azonban nem lehet egy integrált városfejlesztési jövőképtől elkülönülten kezelni, annak része kell legyen.

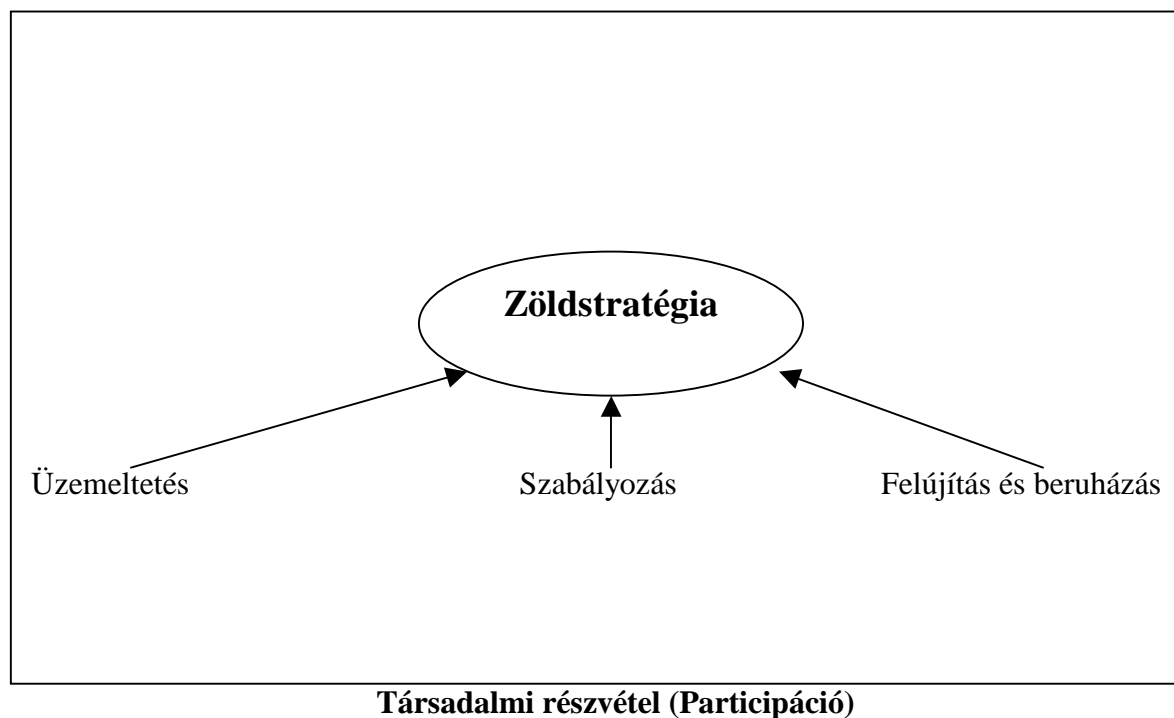
Célul tűzzük ki, hogy a megvalósult zöldfelületi fejlesztések ne szigetszerű, elszigetelt fejlesztések legyenek, amelyek csupán a rendszer elemeit, rész elemeit gyarapítják, hanem ezek a fejlesztések egy egységes, koncepcionális rendszer élő elemivé váljanak.

Tapasztalatunk, hogy a romló környezeti minőséget - és ennek keretében a zöldfelületek leromlásának folyamatát - pusztán jogi eszközökkel nem lehet megoldani. A kedvezőbb környezeti állapotot a meglévő zöldfelületek komfortossá tételén, fejlesztésén és új zöldfelületek kialakításán át lehet elérni. Véleményem szerint a leromlott zöldfelületek rendezésével és fejlesztésével gyorsan, látványosan, és a műszaki beruházásokhoz mérten nagyságrendileg olcsóbban lehet a városkép és a környezet minőségének javítását elérni.

A "Zöld Stratégia" a határterületeken lévő egyéb stratégiákhoz (levegővédelem, vízminőség védelem, természetvédelem), ill. konkrét fejlesztési programok (városrészi rehabilitációs programok) illetve az integrált városfejlesztési stratégiához (IVS) részben vagy egészben egyaránt kapcsolódik, azok megalkotása, módosítása és végrehajtása során figyelembe kell venni.

A fenntartható zöldstratégia megfogalmazásához világosan kell látnunk a lakosság zöldterületekről alkotott véleményét, elképzeléseit, használati szokásait. Mindezeket a stratégia elkészítése során fel kell használni. A legtöbb zöldterületi fejlesztésben nagy szerep hárulhat a civil szervezetek munkájára is. Minderre azért van szükség, mert a városi társadalom kitüntetett tereinek tekinthető zöldterületek fejlesztése a lakosság bevonása nélkül sok esetben elképzelhetetlen.

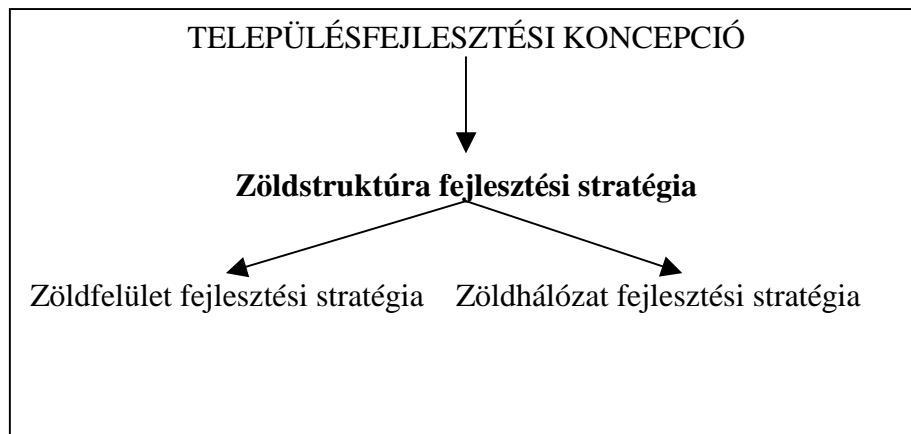
A fenntartható zöldfelület stratégia a fenntartás, a fejlesztés és a szabályozás hármasság pillérén nyugszik, amelyeket a társadalmi részvétel (participáció) fog egységes keretbe:



A fentiekre azért is van szükség, mivel napjainkban a szakirodalom már nem pusztán zöldfelület fejlesztésről, hanem zöld struktúrák és zöld hálózatok fejlesztéséről beszél. A fogalmak dimenzióinak, hatókörének erőteljes fejlődését figyelhetjük meg. Míg a zöldfelületi rendszer hagyományos értelemben városökológiai-városszerkezeti egységet jelentett, ez

napjainkban kibővül a "zöldhálózat" fogalmával. A zöldhálózat a zöldfelületek társadalmi-rekreációs, gazdasági és esztétikai tartalmait és aspektusait hordozza.

A tényezők egymáshoz való viszonyát a településfejlesztési terv példáján mutatjuk be:



A stratégia megalkotásának folyamatában figyelembe kell venni, hogy Veszprém városa megyeszékhelyként és egyetemi városként jelentős regionális feladatkört is ellát, ezért egyes városrészek és zöldfelületek a helyi használaton messze túlmutató igénybevételnek vannak kitéve, ill. a városkép tekintetében is kiemelt arculatformáló szereppel bírnak. Ezt figyelembe kell venni a stratégia megalkotásakor.

2. Fogalmak

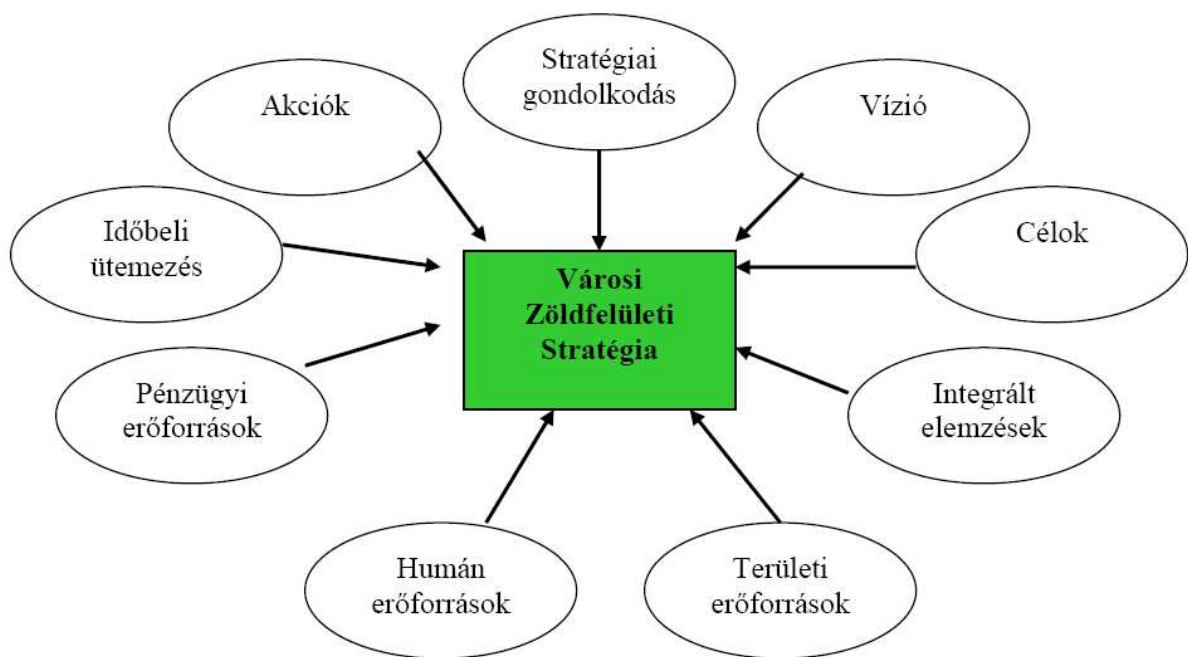
Zöldterület: ide értjük a közparkokat, a parkerdőket és véderdőket. A zöldterület városrendezési, terület felhasználási kategória, a zöldfelületek részhalmaza.

Zöldfelület: a legáltalánosabb ökológiai gyűjtőfogalom a települési zöldre vonatkozóan: növényzettel fedett területet jelent. A zöldterületen kívül eső növényzettel borított térszínek a zöldfelületek kategóriájába sorolhatók, így ide tartoznak a zóldsávok, kiépített és kiépítetlen növényzettel borított területek, külterjes területek, árokpartok, közlekedési zöldterületek is.

Zöldhálózat: a zöldfelületek társadalmi-rekreációs, gazdasági és esztétikai tartalmait és aspektusait hordozó tervezési és funkcionális egység.

Zöldstruktúra: a zöldfelületek és zöldhálózatok funkcionális egysége.

Városi zöldfelületi stratégia - ZÖLD STRATÉGIA: meghatározza és egyben kijelöli a zöldfelületek és zöld hálózatok fejlesztésének települési, közösségi vízióját (jövőképét), amely megfelel a helyi közösség hasznosítási céljainak és gondoskodik a célok eléréséhez szükséges tervek és erőforrások (személyi, anyagi) biztosításáról.



A zöldfelületi stratégia főbb elemei - *CABE Space Team* (2004)

3.Előzmények, rendelkezésre álló dokumentumok

Veszprém városa több olyan stratégiai dokumentummal rendelkezik, amelyek a zöldfelületek vonatkozásában rész-koncepciókat, rész-stratégiákat vázolnak fel. Ezek a következők:

- Környezetvédelmi Program (2009.), és ennek 9. fejezete (Természetvédelem, zöldterület-gazdálkodás)

A fejezet részletesen ismerteti a zöldfelület gazdálkodás naturális adatait, üzemeltetési rendszerét, szabályozási hátterét, és ismerteti a rövidtávú, aktuális zöldterület fejlesztéseket.

- Környezeti állapotról szóló beszámoló (2005-2010.), és ennek 9. fejezete (Zöldfelület gazdálkodás)

A fejezet évről évre ismerteti a zöldfelületek üzemeltetésének és fejlesztésének aktuális lépéseit és a főbb naturáliákat.

- Veszprém Megyei Jogú Város - Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) 2009. október

A stratégia összegző jelleggel foglalkozik városi zöldterületek jelenlegi állapotával, az üzemeltetés jelenlegi helyzetével, és konkrét javaslatot tesz a városfejlesztés új szervezeti rendszerének létrehozására.

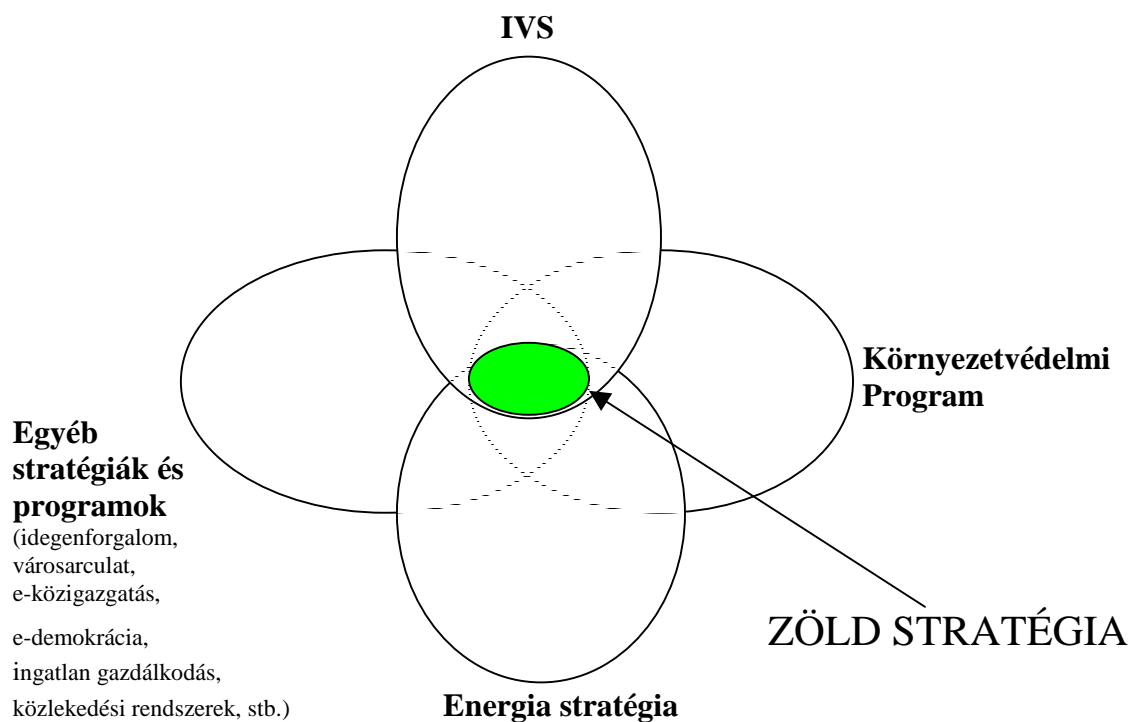
- VMJV Önkormányzata és a "VKSZ" Veszprémi Közüzeti Szolgáltató Zrt. között a városi parkfenntartási feladatok ellátására 2008. december 28-án megkötött szerződés és mellékletei

A dokumentum részletes analitikus adatokat tartalmaz a gondozásba vont zöldterületekről és parkberendezésekről.

- Veszprém Megyei Jogú Város Helyi Építés Szabályzata és Szabályozási Terve - 61/2003.(XII.22.) Ör.

A jogszabály és mellékletei részletesen szabályozzák a zöldfelületek létesítésének szabályait.

A zöldstratégia egyéb stratégiákhoz való kapcsolódását az alábbi ábra szemlélteti:



A zöld stratégia egésze vagy egy része számos speciális és általános tematikájú települési stratégiának és programnak része, így azokkal kölcsönösen hatnak egymásra.

4. A zöldstratégia megalkotásának folyamata

A Zöldstratégia megalkotásának lehetséges folyamata a következő.

4.1. Külföldi és hazai jó gyakorlatok feltárása, a folyamat eddigi eredményeinek értékelése

A Zöldstratégia lépéseinek, eszközeinek meghatározása

4.2. Jogi, társadalmi, gazdasági, környezeti helyzetelemzés

A jogszabályi háttér feltárása és más tervekhez, dokumentumokhoz való kapcsolódásának (illeszkedésének) vizsgálata.

A település gazdasági, társadalmi és környezeti állapotának, folyamatainak elemzése statisztikai adatok segítségével.

A fenntarthatósággal kapcsolatos kérdőíves kutatás elvégzése.

A statisztikai indikátorok kiválasztása a változások követéséhez.

4.3. Partnerség, bevonás

A lakosság, valamint a szakmai és civil szervezetek bevonása a programba, több lakossági fórum és tematikus workshop útján.

4.4. Stratégiai csoport felállítása

A helyi önkormányzati döntéshozókból, szakmai szervezetek és az oktatási intézmények képviselőiből, valamint hivatali munkatársakból és a VKSZ Zrt. szakembereiből álló stratégiai csoport megalakítása. A stratégiai csoport vezetője a területért felelős alpolgármester.

4.5. Akciótervezés

A stratégiai dokumentum részét képező akciók pontos meghatározása.

A tervezés felügyelete, koordinációja.

A korábban elkészült programok, stratégiák és koncepciók beépítése az zöldstratégiába.

4.6. Kommunikáció

Az Interneten, valamint a helyi nyomtatott sajtón keresztül történő kommunikáció. A lakosság valamint a szakmai, civil szervezetek visszajelzéseinek fogadása és feldolgozása és beépítése.

4.7. Végtermékek

Létrejön a stratégiai dokumentum, Veszprém Zöldfelület Stratégiája, amely a helyzetelemzés mellett tartalmazza a stratégiai akciókat, konkrét javaslatokat tesz, lépéseket fogalmaz meg a zöldfelületek hosszútávon fenntartható működtetése érdekében.

Másrészt megfelelő koordináció esetén egy folyamat indul el, amely a környezettudatosság növekedésében, az önkormányzat, a szakmai és civil szervezetek és a lakosság közötti együttműködés fokozódása terén, illetve a gazdasági és önkormányzati szféra döntéseiben mutatkozik meg.

4.8. Monitoring, visszacsatolás

A beérkező információk alapján a stratégia módosítása.

5. Helyzetkép

A jelenlegi hazai szabályozás alapjait a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény fekteti le, amely a hazai tervezési rendszerek (településtervezés) mellett elrendeli a települési környezetvédelmi program kidolgozását. Bár a törvény nem írja elő a települési környezetvédelmi programok számára kötelező tartalmi elemeket, a gyakorlat állandó, de mégsem eléggé hangsúlyos elemként kezeli a zöldfelületek fejlesztésének, fenntartásának kérdéskörét. Így az előzőekben ismertetett helyi Környezetvédelmi Programban szerepel zöldfelületes fejezet.

Jelenleg az aktuális területrendezési és környezetvédelmi szabályozás nem ismeri a zöldfelületi stratégia ill. "zöld stratégia" fogalmát, így a következőkben a saját magunk számára megalkotott fogalmak mentén fogalmazzuk meg a teendőket.

A kertészeti körzetek zöldfelületeinek összesítő adatai, Veszprém, 2011.				
GONDOZANDÓ ZÖLDTERÜLETEK				
Városrészek	Gyep (m2)	Fa (db)	Cserje (m2)	Virág (m2)
1. Jutasi lakótelep	449 566	5 425	5 435	190
2. a. Cholnoky városrész	251 780	3 690	3 542	140
2. b. Újtelep	37 490	2 466	1 652	0
3. Füredidomb	152 192	1 415	1 699	0
4. Hóvirágtelep, Egry ltp,	291 608	4 205	7 417	0
5. Jeruzsálemhegy	46 246	1 307	2 013	0
6. Dózsaváros	244 696	2 166	4 028	0
7. Belváros	52 535	1 709	12 324	1 996
8. Kádárta	97 419	1001	675	0
9. Gyulafirátót	64 342	1 141	194	45
10. Külterjes	64 356	0	0	0
MINDÖSSZESEN	1 752 230	24 525	38 979	2 371

Helyzetkép - zöldfelületek

A városi zöldfelületek elhelyezkedése, állapota igen differenciált. A faállomány mintegy 10%-a vágásérett, beteg vagy a rendelkezésére álló helyet kinőtte. A fakivágások száma évente 150-350, a faültetések száma 200-400 között ingadozik, a városi beruházások függvényében. A Belváros zöldfelületei részben előregedtek, a növényállomány jelentős része előregedett vagy beteg, részleges vagy teljes cserére szorul. A Hóvirág telep, az Egyetemváros és az Egry József lakótelep túlfásított, a faállomány egy része beteg, vágásérett, A Hóvirágtelep és az Egyetemváros zöldfelületeinek, parkjainak egy része elhasználódott, ezért komplex rehabilitációra, megújításra szorul. Dózsaváros zöldfelületei ill. faállománya nagymértékű megújításra ill. cserére szorul a következő években. A peremterületek (Gyulafirátót, Kádárta, Szabadságpuszta, Jutaspuszta) arányaiban kevés zöldfelülettel rendelkezik, nagy a kiépítetlen területek aránya. Ezek a területek jelentős fejlesztési potenciált rejtenek magukban. A "Kolostorok és kertek a veszprémi Vár tövében" projekt keretében megújult Séd-völgy zöldfelülete jó minőségben elkészült, regionális jelentőségű zöldfelület.

Az egy főre eső zöldfelület (parkerdők és véderdők nélkül) meghaladja a 29 m²-t, amely megfelelő érték. Azonban a zöldfelületek elhelyezkedése, kiépítettsége, minősége az egyes városrészek között, de még városrészen belül is differenciált. A jövőbeni fejlesztéseknek a különbségek csökkentésére is kell törekedniük.

Az éves fenntartásra szánt összeg 215 millió Ft, amely elegendő a feladatok ellátására.

A faszor rekonstrukciók megvalósítása, ill. a közmű vezetékek létesítése, javítása, rekonstrukciója során gyakori a konfliktus a közmű üzemeltető ill. kivitelező szervezetek ill. a közterület fenntartó szervezet között.

Aggasztó jelenség, hogy egyes közmű üzemeltetők - illetve az általuk megbízott vállalkozók, alvállalkozók - a közterületen végzett zöldkárokat, fakivágásokat egyes esetekben nem jelentik be, mivel a szigorú visszapótlási és helyreállítási kötelek miatt ezek eltitkolásában érdekeltek, illetve a zöldkár hivatali felderítését követően a helyreállításnak nincsen gazdája. Ezen az állapoton a különböző érdekek korrekt összehangolása révén sürgősen változtatni kell.

Az intézményi zöldfelületek állapota igen változó. Számos bölcsőde, óvoda, általános és középiskola intézményi területén lévő növényzet vagy igen hiányos, vagy a gondozás szakszerűsége és gyakorisága hagy kívánni valót. Számos intézmény területén a növényzet egy része már olymértékben előregedett, hogy a hátrányos esztétikai megjelenésen túl már a használók számára veszélyforrásként jelentkezik. Az intézményi területek növényállományának teljeskörű felmérésére és az arra alapuló akciótervek megfogalmazására van szükség.

A Virágos Veszprém mozgalom az utóbbi években részben kiüresedett, öncélúvá vált. Egy teljesen új koncepció mentén történő újraszervezése indokolt.

A zöldfelület- és faszor fejlesztésre ill. felújításra szánt források mértéke évről évre jelentősen változik. Jelenleg nem működik olyan mechanizmus az önkormányzati költségvetés megalkotásakor, amely a városi költségvetés főösszegéhez vagy az üzemeltetésre szánt éves kerethez mérten, annak arányában biztosítana forrást a zöldfelületek ütemezett megújítása számára.

Helyzetkép - erdők

Az Önkormányzat 7 erdőterülettel rendelkezik, ezek összfelülete 23,6577 hektár. Az erdőterületek összesítő területi adatai a következők.

Helyrajzi szám	Terület (ha, m2)
096	0,2813
0137/1	1,2398
0431	0,8599
0441	4,3373
793	1,2481
2370/1	11,2625
4086/66	4,4288
Összesen	23,6577

Az erdőterv összefoglaló üzemtervi adatai:

Erdőtag, erdőrészlet	Terület (ha)
62, 63, 72, 85 számú tagok	22,25
Üzemtervezetlen	1,4
Összesen	23,65

Az erdőterv részletező üzemtervi adatai:

Erdőtag	Terület (ha)	Rendeltetés	Hrsz.	Művelési ág
062A	2,3	Véderdő	4068/061a	Erdő
062B	0,5	Véderdő	4068/061a	Erdő
062C	1,6	Véderdő	4068/061c	Erdő
063A	11,3	Véderdő és parkerdő	2370/001	Erdő
072A	1,2	Talajvédelmi erdő	793	Kivett terület
085A	1,4	Talajvédelmi erdő	0441	Erdő
085 TI1	0,3	-	0441	Erdő
085 TI2	3,3	-	0441	Erdő
087A	0,3	Talajvédelmi erdő	096	Erdő

Fentiekén felül 2013-ig további 13,5 ha véderdő telepítése történik meg.

Az önkormányzati erdők közül elhelyezkedését és méretét tekintve legjelentősebb a Fenyves utcai parkerdő, amely a város belső területei közé ékelődve, lakóterületek közvetlen közelében helyezkedik el. Az erdő fenntartására szánt összeg nem elegendő. Folyamatos problémát jelent az erdőkben az elhagyott hulladékok nagy mennyisége, az engedély nélküli lakóhelyek létesítése, a nagymérvű szemetalás és az nyári időszakban az engedély nélküli tűzgyújtás. Az erdő közjóléti, sport- és kiránduló erdővé történő fejlesztése kiemelt stratégiai feladat. A közjóléti és sport célokra alkalmas, fejleszthető erdőterület továbbá a Sólyi úti véderdő.

Helyzetkép - padok

A város közterületein jelenleg 1450 db pad van. Ezek több mint 20 típusba tartoznak. A Városfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság által 2008-ban kidolgozott szakmai program alapján megkezdődött a felesleges vagy romos állapotú padok begyűjtése, és új típusú, korszerű és tartós padok kihelyezése. A program a jelentős költségek miatt lassan halad. A meglévő padok karbantartására rendelkezésre álló éves keret a feladatok egy részére elegendő.

Helyzetkép - játszóterek

A város közterületein 2004-2010 között 31 korszerű játszótér épült. Ezek mellett 51 db régi építésű, elavult játszóhely is található a városban. Valamennyi városrészben épültek új játszóterek, így a régi, avult eszközök túlnyomó része 2011-ben elbontható. A következő években újabb korszerű játszóterek épülhetnek, a források függvényében évi 1-3 helyszínen, a kevésbé ellátott városrészek ellátásának biztosítására.

Helyzetkép - természeti területek

Az Önkormányzat két év előkészítés után, helyi rendeletben nyilvánította védetté az alábbi területeket:

- Benedek hegy (589. hrsz.)
- Kálvária domb (5043 hrsz.)
- Ördögszikla (079/46 és 079/60 hrsz.)
- Sintér domb (791 hrsz., 793 hrsz., 790/3 hrsz.)
- Jutaspuszta, szikla alakzat (2064/6. hrsz.)

Jelenleg folyamatban van a Rab Mária forrást határoló 0384/1. hrsz. terület természeti területté nyilvánításának előkészítése.

Fentiekén kívül számos további természeti terület van a város közigazgatási területén. Veszprém változatos ökológiai és domborzati viszonyai a település bel és külterületén számos értékes erdőrészt, sziklagyepet és rejtett völgyeletet rejt, amelyek feltárása és megóvása a következő évek feladata.

6. Szabályozás

A jelenlegi önkormányzati rendeletek az elmúlt két évtized tapasztalatai alapján, naprakészen és korszerű módon szabályozzák a zöldfelületek létesítését, fenntartását és visszapótlását, az építmények és a közművek elhelyezésének a szabályait, valamint a feltárt természeti értékek megóvását. Ezek a helyi rendeletek a következők:

- 61/2003.(XII.22.) Ör. Veszprém Megyei Jogú Város Helyi Építés Szabályzata és Szabályozási Terve
- 24/2010.(VI.24.) Ör. a közterületek használatáról és a fás szárú növények védelméről
- 7/2011.(II.24) Ör. helyi védett természeti területté nyilvánításról

A fenti szabályozások folyamatos pontosítása, kiegészítése szükséges. Ennek okai részben a gyakori jogszabály változások, részben a mindennapi jogalkalmazás során észlelt ellentmondások, anomáliák megszüntetése.

7. Küldetés (misszió)

"A ZÖLDFELÜLETEK A TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI MEGÚJULÁS SZÍNTEREI
ÉS FOKMÉRŐI!"

8. Jövőkép (vízió)

"VESZPRÉM VÁROS ÉLHETŐ, FENNTARTHATÓ ÉS MAGAS MINŐSÉGŰ
ZÖLDFELÜLETEI PÉLDÁUL SZOLGÁLNAK A RÉGIÓ SZÁMÁRA!"

9. Prioritások

- a meglévő zöldfelületek magas minőségű fenntartása és védelme
- meglévő zöldfelületek fejlesztése, felújítása és értéknövelése
- zöldfelületek egyenletesebb eloszlása és jó megközelíthetősége a város egész területén
- új, magas minőségű zöldfelületek létrehozása
- társadalmi részvétel növelése a zöldfelületek létesítésében, fenntartásában és megóvásában egyaránt
- a fentieket elősegítő jogszabályi háttér további finomítása, pontosítása

10. Stratégiai célok és akciók

A zöldfelületek fenntartása és védelme

- valamennyi meglévő zöldfelület megőrzése és védelme
- a meglévő zöldterületek további leromlásának megakadályozása
- a zöldterület-használat monitoringja a fenntarthatóság érdekében

Fejlesztés, felújítás és értéknövelés

- a zöldterületek állapotának, minőségének javítása
- a meglévő növényzetet gazdagító beruházások és felújítások
- a zöldterületekhez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése (járdák, játszóterek, kutyafuttatók, parkolás szabályozása, védművek beépítése)

Egyenletes eloszlás, jó megközelítés

- a potenciális parkhasználók számára lehetővé tenni a biztonságos megközelítést
- a közösségi zöldterületek közötti kapcsolatok létrehozása

Új, magas minőségű zöldfelületek létrehozása

- a kiépítetlen vagy leromlott területek feltárása, megújítása
- a fejlesztési területeken magas minőségű zöldterületek létrehozása

Társadalmi részvétel fokozása

- helyi potentátok (lakosság, vállalkozói és civil szféra, önkormányzat) bevonása a zöldfelületek kialakításához kapcsolódó döntéshozási folyamatba
- a lakosság, a civil szervezetek és a gazdasági szféra bevonása a zöldfelületek fenntartásába, fejlesztésébe
- környezettudatos nevelés az iskolákban, amelynek a közösségi zöldterületek fontos helyszínei

11. Hozzárendelt akciók

Meglévő zöldfelületek megőrzése és védelme

- Akció 1: civilek bevonása a zöldfelületek fenntartásába (fa örökbefogadás, egyesületek)
- Akció 2: magas színvonalú üzemeltetés biztosítása (a tisztán vállalkozói rendszer a múlté)
- Akció 3: helyi szabályozások további pontosítása, szigorítása
- Akció 4: további természeti területek feltárása és védelme
- Akció 5: kutyák és kutyagumi

A meglévő zöldterületek további leromlásának megakadályozása

- Akció 6: köztisztasági akciók, gyommentesítés, parlagfű, közvédek
- Akció 7: környezettudatos kampányok, Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák napja, stb.
- Akció 8: alternatív parkolási módok elterjesztése (felszín alatt; parkolólemez; parkolóház)

A zöldterület használat monitoringja

- Akció 9: közterület felügyelet megerősítése
- Akció 10: üzemeltetés hivatali háttérének erősítése
- Akció 11: rendszeres monitoring háttérének kidolgozása
- Akció 12: GIS/GPS alapú digitális zöldfelület kataszter elkészítése

A zöldterületek állapotának, minőségének javítása

- Akció 13: fasorok
- Akció 14: zöld falak, zöld udvarok
- Akció 15: üzemeltetésbe épített felújítások (az üzemeltetési keret min. 10%-a)
- Akció 16: Virágos Veszprém - másképp
- Akció 17: padok, játszóterek
- Akció 18: parkerdők és véderdők fejlesztése, funkciók gazdagítása

A meglévő növényzetet gazdagító beruházások és felújítások

- Akció 19: új és megújított zöldfelületek
- Akció 20: nyitott tervezés, fórumok, hozzáférhető tervek, PR, tájékoztatás, e-demokrácia
- Akció 21: új funkciók telepítése meglévő zöldfelületekre (revitalizálás), tematikus parkok (Iskolák Ligete, Újszülöttek Ligete, Nobel-díjasok ligete, stb.)

A zöldterületekhez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése

- Akció 22: járdák, lépcsők támfalak
- Akció 23: padok
- Akció 24: játszóterek felújítása és újak építése
- Akció 25: közvilágítás, térvilágítás
- Akció 26: biztonsági kamerák számának növelése

Biztonságos megközelítés

Akcio 27: akadálymentesítés

Akcio 28: parkolás

Zöldterületek közötti kapcsolatok létrehozása

Akcio 29: kerékpárutak, járdák

Akcio 30: városrészi összekötő utak, útgűrűk

Akcio 31: összeérő zöld szigetek, zöld folyosók, zöld csatornák

Helyi potentátok bevonása

Akcio 32: részvételi típusú zöldterület-tervezés, e-demokrácia

Akcio 33: a fenntarthatóság biztosítása a társadalmi részvétel lehetőségének megteremtésével a fejlesztés, és a fenntartás terén egyaránt

12. Társadalmi közzététel - disszemináció

A közzététel során a helyi társadalom és az összes érintett megismeri a stratégia céljait, eszközeit és módszereit, azokat elsajátítja és alkalmazza.

Eszközei:

- nyomtatott és elektronikus sajtó
- képűjság
- lakossági fórum
- tájékoztató
- helyi televízió
- nyilvános megjelenések, közösségi alkalmak
- stb.

13. Zöldfelületi monitoring

A zöldterületek monitoringja a stratégia tervezése során meghatározott célok folyamatos nyomon követését jelenti. A monitoring révén a stratégia végrehajtói információt kapnak a teljesült célokról, a konkrét projekt előrehaladásáról, illetve feltárulnak az esetleges elmaradások, azok okai. A monitoring projekt-orientált tevékenység, elengedhetetlen a konkrét projekt eredményes végrehajtásához, végigkíséri a végrehajtás egészét.

A monitoring rendszer felépítésének meghatározása a zöldterület minőségi és mennyiségi jegyeitől függ.

Indikátorok meghatározása

- mennyiségi indikátorok: zöldterület nagysága, más zöldterületekkel való kapcsolata
- minőségi indikátorok: biodiverzitás jellemzői, zöldterület állapota, a növények állapota, a terület esztétikai értéke, a szennyezettség foka
- zöldterület-használat indikátorai: a használók száma és életkora, konfliktusok a zöldterület-használók között, időbeli jellemzők, az elérhetőség lehetőségei, közösségi közlekedés jellemzői
- tervezés és menedzsment indikátorai: közösségi részvétel (participáció) foka, közösségi zöldterületi munkalehetőségek, tervezési és menedzsment előrehaladása, finanszírozás

Megfigyelés

- helyszíni nyomon követés
- előrehaladás irányainak elemzése

Adatgyűjtés

- helyszíni adat- és információgyűjtés (zöldterület kvantitatív adatainak gyűjtése)
- lakossági felmérések, kérdőívezés
- hosszabb projekteknél: statisztikai adatgyűjtés

Adatelemzés

- összevetés a kiinduló állapottal
- összevetés a tervezett előrehaladással

14. Az audit

Az auditálást független szakemberek végzik. A zöldfelületi audit egy korábbi időpont környezeti állapotfelméréséhez képest állapít meg változásokat. Fontos eszköze a kérdőívezés és a statisztikai adatgyűjtés.

A zöldterületi audit részei

Minőségi vizsgálat

Mennyiben változott a zöldterületek

- esztétikája
- állapota
- megközelíthetősége
- biodiverzitása
- biztonságossága

Mennyiségi vizsgálat

Mennyiben változott a zöldterületek

- nagysága
- kapcsolódása más zöldterületekhez

Participáció auditja

- zöldterületi programokba bevont csoportok száma és nagysága
- a lakosság igényeinek, kívánságainak és véleményének figyelembe vétele

Normatív és pénzügyi audit

- a folyamatban lévő és lezárt programok (stratégiai akciók) vizsgálata jogi és pénzügyi szempontból
- a nem zöldterületi beruházások vizsgálata a zöldterületek védelme érdekében (pl. építési szabályzatoknak való megfelelés)

Az audit eredménye

- a zöldterületekben bekövetkezett változások független értékelése
- a participáció fokának elfogulatlan elemzése
- a beavatkozások jogszabályi háttérrel történő összevetése, az esetleges jogi-pénzügyi hiányosságok kiszűrése
- az átláthatóság növelése
- a stratégiához módosító javaslatok megtétele

15. Néhány javaslat - a teljesség igénye nélkül

A következő években az alábbi zöldfelületek megújítása időszerű:

- Bruszniai u. - OTP székház melletti rézsű rendezése (vízvételi hely kialakításával)
- Jutasi út (Kopácsi u. és Bagolyvár u. közötti szakaszon) zöldsávok felújítása
- Egyetem u., Hóvirág u. és Stadion u. közötti lakótelepi rész zöldfelületének felújítása
- Óváros tér kertészeti rekonstrukciója
- Erzsébet liget zöldfelületének felújítása
- Kálvária domb kertészeti rendezése

- Vörösmarty tér zöldfelületének felújítása
- Megyeház tér zöldfelületének felújítása
- Hóvirágtelep, Egyetemváros és Egry József lakótelep faállományának rekonstrukciója
- Újtelep, Dózsaváros és Füredi domb faállományának rekonstrukciója
- nagymérvű fatelepítések a fában szegény peremterületeken (Jutaspuszta, Kádárta, Gyulafirátót, stb.)
- virágfelület növelése
- Fenyves utca parkerdő közjóléti fejlesztése (sport- és kiránduló erdő)